

REMISSVAR

2023-12-13

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

S2023/02066

Remissvar Småföretagarnas riksförbund avseende Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst SOU 2023:30

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare för småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det tryggt, enkelt och lönsamt att driva företag.

Småföretagarnas Riksförbund har granskat förslaget huvudsakligen utifrån förbundets syfte att företräda småföretagare och att med fokus på den målgruppen identifiera risker och möjligheter med lagförändringar.

Om utredningen

En särskild utredare har haft i uppdrag att se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (SGI), inkomstunderlaget för beräkning av bland annat sjukpenning och föräldrapenning, med syftet att öka trygghet och förutsebarhet för den försäkrade samt stärkt kvalitet och effektivitet i handläggningen.

Då vår expert i den aktuella utredningen Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst nekats möjlighet att skriva ett särskilt yttrande känns det viktigt att skriva ett remissvar och vår förhoppning är att våra åsikter tas i beaktande nu då dessa helt saknas i betänkandet som skickats ut på remiss.

Vårt yttrande

Bakgrund

Småföretagarnas Riksförbund kontaktas inte sällan av medlemmar i frågor som rör socialförsäkringar. Reglerna i socialförsäkringslagstiftningen är i många fall väldigt snåriga och tolkningen av dem inte alltid förutsägbar. Vi har länge påtalat att systemet inte är särskilt modernt eller inkluderande exempelvis för företagare.

Vi delar utredningens bedömning att det finns behov av ökad trygghet och förutsebarhet för den försäkrade – inte minst företagare – vid beräkning av SGI, samt stärkt kvalitet och effektivitet i handläggningen.

Om utredningens förslag

Vi anser att förslagen som utredningen presenterar är ofullständigt utredda och inte i tillräcklig omfattning beaktat slutbetänkandet *Ett förbättrat trygghetssystem för företagare – enklare och mer förutsägbart* (SOU2021:98). Vi har haft representanter som experter i båda utredningarna och har i dessa påtalat hur viktigt det är med tydlighet. Vi har under hela utredningen, *Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst*, arbete sagt att denna borde ta vid och utveckla förslagen från den tidigare utredningen. Så har dock inte gjorts. Vi hade gärna sett att man byggde vidare på en utredning som mottagits så väl och gjort komplement till denna snarare än att lägga fram tankar på ett helt annat system. I slutbetänkandet *SOU 2021:98* föreslogs en struktur med en huvudregel som baseras på historiska inkomstuppgifter (högsta av två beräkningar), vilket ger möjligheter för ett automatiserat förfarande hos Försäkringskassan. Utredningen föreslog därutöver en alternativregel, innebärande att den försäkrade har möjlighet att begära alternativ beräkning av SGI då huvudregeln inte ger ett rättvisande inkomstunderlag. Den försäkrade kan då komplettera med underlag som visar på annan och högre inkomst för mer aktuell och framtida inkomst.

Av direktiven till utredningen framgår att dagens regelverk inte är fullt ut anpassat till aktuella förhållanden på arbetsmarknaden med en stor variation av anställnings- och uppdragsformer. Av direktiven framgår även att det finns behov av stärkt förutsebarhet och trygghet för företagare i de delar som inte ingår i uppdraget till *Utredningen tydligt, enkelt och förutsägbart – Företagares trygghetssystem* (N 2020:04). Vi anser inte heller att utredningen i tillräcklig utsträckning uppfyllt direktiven gällande stärkt förutsebarhet och trygghet för företagare i de delar som inte ingår i uppdraget till *N 2020:04*. Framst handlar det då om kombinatorer, personer som har inkomster från både näringsverksamhet och anställning.

Som utredning själv skriver innebär förslagen relativt genomgripande förändringar angående hur SGI kan fastställas och får bedömas som en stor strukturreform om förslagen genomförs. Vi befarar också att förslagen kan innebära en ökad uppgiftslämnarbyrå för företagare med den föreslagna ”parallellmodellen” för SIG.

Vår linje

I linje med direktiven anser vi att det finns starka behov att förenkla och renodla regelverket kring SGI, vilket vi menar lämpligen görs med ett nytt gemensamt inkomstunderlag för ersättning i trygghetssystemen som beräknas på de historiska inkomster den försäkrade har haft. Med en så kallad förenklad historisk inkomst uppnås en större förutsebarhet och rättssäkerhet för den försäkrade om de inkomster som ligger till grund för ersättning.

Vi förordar, i linje med SOU 2021:98, en struktur med en huvudregel om historisk inkomst - kompletterad med en alternativregel - vilken skulle innebära en tydligare, enklare och mer förutsebar reglering för beräkning av SGI. Sådan beräkning kan dessutom beräknas med hög grad av automatisering. Sådan struktur och sätt att beräkna SGI skulle kunna tillämpas för såväl anställda, företagare som kombinatorer. Då finns det en struktur med en huvudregel som baseras på historiska inkomststoppgifter (högsta av två beräkningar), vilket ger möjligheter för ett automatiserat förfarande hos Försäkringskassan. Utredningen föreslog därutöver en alternativregel, innebärande att den försäkrade har möjlighet att begära alternativ beräkning av SGI då huvudregeln inte ger ett rättvisande inkomstunderlag. Den försäkrade kan då komplettera med underlag som visar på annan och högre inkomst för mer aktuell och framtida inkomst.

Peter Thörn

Ordförande Småföretagarnas Riksförbund